

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA – 4101-025-01/2013
P/13/069

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P13/069 – Wpływ likwidacji szkół publicznych na warunki realizacji zadań oświatowych gmin.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Kontrolę, na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ , przeprowadził Grzegorz Odziemkowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 88556 z dnia 1 października 2013 r. [dowód: akta kontroli str. 1-2]
Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Wieniawie ² , ul. Kochanowskiego 88, 26-432 Wieniawa.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Witold Studziński, Wójt Gminy Wieniawa ³ [dowód: akta kontroli str. 3-4]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁴ reorganizację gminnej sieci szkół w latach szkolnych 2010/2011-2013/2014.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W 2011 r. Gmina Wieniawa⁵ prawidłowo przeprowadziła proces likwidacji dwóch publicznych szkół podstawowych w miejscowościach Komorów i Pogroszyn. Likwidacji tych szkół dokonano ze względu na sytuację demograficzną oraz potrzebę racjonalizacji wydatków na zadania oświatowe. Oszacowane korzyści finansowe związane z likwidacją tych szkół wyniosły łącznie 794 857 zł.

Szkoła przejmująca uczniów ze zlikwidowanych placówek oświatowych posiada lepsze warunki kształcenia, dysponuje lepszymi warunkami do prowadzenia zajęć sportowych oraz umożliwia uczniom korzystanie z innych form zajęć pozalekcyjnych. Gmina zapewniła również właściwą organizację dowożenia uczniów z obwodów zlikwidowanych szkół.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja gminnej sieci szkół i warunki kształcenia uczniów.

1.1. Zapewnienie uczniom zlikwidowanych szkół możliwości kontynuowania nauki w innych szkołach publicznych tego samego typu.

Opis stanu faktycznego

W roku szkolnym 2013/2014 gminną sieć szkół podstawowych i gimnazjów oraz przedszkoli tworzyły:

- Publiczna Szkoła Podstawowa z Klasami Sportowymi im. Jana Kochanowskiego w Wieniawie⁶ do której uczęszcza 285 uczniów w 13 oddziałach szkolnych oraz 48 wychowanków w dwóch oddziałach przedszkolnych,
- Publiczne Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana Kochanowskiego w Wieniawie kształcące 175 uczniów w dziewięciu oddziałach szkolnych,

¹ Dz.U. z 2012 re., poz. 82 ze zm. – dalej także *ustawa o NIK*.

² Dalej także *Urząd* lub *UG*.

³ Dalej także *Wójt*.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna

⁵ Dalej także *Gmina*.

⁶ Dalej także PSzP z KS w Wieniawie.

- Przedszkole Publiczne w Wieniawie do którego uczęszcza 74 wychowanków w trzech oddziałach przedszkolnych.

Z budżetu Gminy dotowana jest Publiczna Szkoła Podstawowa w Sokolnikach Mokrych, prowadzona przez stowarzyszenie⁷ od 2001 r. Do szkoły tej uczęszcza 10 uczniów w trzech oddziałach szkolnych i 29 wychowanków w jednym oddziale przedszkolnym.

[dowód: akta kontroli str. 35]

W latach 1996-2013 (do 31 marca) zadania związane z prowadzeniem szkół i przedszkoli na terenie Gminy wykonywała Gminna Administracja Oświaty⁸.

Po likwidacji tej jednostki, z dniem 1 kwietnia 2013 r., obsługę finansową prowadzi Zespół Szkół Ogólnokształcących w Wieniawie⁹, a pozostałe zadania Referat Organizacyjny Urzędu.

[dowód: akta kontroli str. 67-78]

Zmiany w gminnej sieci szkół w latach 2011-2013 obejmowały likwidację z dniem 31 sierpnia 2011 r. Publicznej Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Komorowie¹⁰ i Publicznej Szkoły Podstawowej w Pogroszynie¹¹.

W uchwałach Rady Gminy dotyczących likwidacji tych placówek postanowiono, że uczniom zlikwidowanych szkół zapewni się kontynuowanie nauki w PSzP z KS w Wieniawie.

Likwidacja szkół podstawowych w Komorowie i Pogroszynie spowodowana była względami ekonomicznymi oraz czynnikiem demograficznym.

Uchwałą Nr III/18/2011 Rady Gminy w Wieniawie z dnia 31 stycznia 2011 r. postanowiono o zamiarze likwidacji PSzP w Komorowie, a uchwałą Nr V/48/2011 z dnia 27 maja 2011 r. dokonano jej likwidacji z dniem 31 sierpnia 2011 r.

W roku szkolnym 2010/2011 w obwodzie PSzP w Komorowie zamieszkiwało 51 dzieci w wieku szkolnym, z których wszystkie uczęszczały do tej szkoły, w tym sześć do oddziału przedszkolnego. W 2011 r. 12 uczniów ukończyło naukę na szczeblu podstawowym, a 33 kontynuowało naukę w PSzP z KS w Wieniawie¹².

Uchwałą Nr III/17/2011 Rady Gminy w Wieniawie z dnia 31 stycznia 2011 r. postanowiono o zamiarze likwidacji PSzP w Pogroszynie, a uchwałą Nr V/47/2011 z dnia 27 maja 2011 r. dokonano jej likwidacji z dniem 31 sierpnia 2011 r.

Według arkusza organizacji PSzP w Pogroszynie w roku szkolnym 2010/2011 w jej obwodzie zamieszkiwało 31 dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu i wszystkie uczęszczały do tej szkoły. W 2011 r. czterech uczniów ukończyło naukę na szczeblu podstawowym, a 25 kontynuowało naukę w PSzP w Wieniawie¹³.

[dowód: akta kontroli str. 38-58, 64]

Projekt likwidacji szkół podstawowych w Komorowie i Pogroszynie został negatywnie zaopiniowany przez związki zawodowe¹⁴, które stwierdziły, że organ samorządu terytorialnego podejmując decyzję o likwidacji szkół kierował się wyłącznie czynnikiem ekonomicznym. Wskazano również na brak perspektyw zatrudnienia dla wszystkich nauczycieli z likwidowanych placówek.

Negatywną opinię w sprawie zamiaru likwidacji szkół wyraził także Mazowiecki Kurator Oświaty¹⁵ wskazując m.in., że istnieje duży opór społeczny przeciwko

⁷ Stowarzyszenie Rozwoju Wsi VIRIBUS UNITS

⁸ Jednostka organizacyjna Gminy utworzona uchwałą Rady Gminy w Wieniawie Nr XVIII/117/95 z dnia 29 grudnia 1995 r. i zlikwidowana uchwałą Rady Gminy w Wieniawie Nr XII.135.2012 z dnia 30 listopada 2012 r.

⁹ Zespół Szkół Ogólnokształcących – dalej także ZSO, tworzą Publiczna Szkoła Podstawowa z Klasami Sportowymi w Wieniawie oraz Publiczne Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi w Wieniawie.

¹⁰ Dalej PSzP w Komorowie.

¹¹ Dalej PSzP w Pogroszynie.

¹² Sześciu uczniów kontynuowało naukę w szkole podstawowej znajdującej się w obwodzie należącym do Miasta i Gminy w Przysusze.

¹³ Dwoch uczniów kontynuowało naukę w szkole znajdującej się w obwodzie należącym do Gminy Chlewiska.

¹⁴ Pismo ZOP ZNP NR.94/2011 Prezesa Oddziału Związku Nauczycielstwa Polskiego z dnia 16 maja 2011 r.

¹⁵ Pismo DRA.542.6 2011.MO z dnia 2 marca 2011 r. i DRA.542.13 2011.MO z dnia 7 marca 2011 r.

likwidacji PSzP w Komorowie, likwidacja pozbawi mieszkańców jedynej w okolicy placówki kulturalno-oświatowej.

W odniesieniu do zamiaru likwidacji PSzP w Pogroszynie Mazowiecki Kurator Oświaty, dostrzegając trudną sytuację ekonomiczną i demograficzną występującą w szkole oraz niezadawalające warunki w jakich uczniowie pobierają naukę, zwrócił uwagę na aspekty wychowawcze i bezpieczeństwa dzieci, wspólnie dowożonych do ZSO w Wieniawie.

[dowód: akta kontroli str. 59-62]

W związku z zamiarem likwidacji PSzP w Komorowie, do Urzędu wpłynął protest rodziców dzieci uczęszczających do tej szkoły (53 podpisy) oraz pozostałych mieszkańców tej miejscowości (353 podpisy).

[dowód: akta kontroli str. 63, 68]

Liczba urodzonych w latach 2006-2012 i zameldowanych w obwodzie zlikwidowanej szkoły w Komorowie wynosiła łącznie 47 dzieci, a w obwodzie szkoły w Pogroszynie - 55 dzieci. W poszczególnych rocznikach liczba urodzonych dzieci wahała się w obu przypadkach od trzech do 13.

[dowód: akta kontroli str. 37]

W latach 2011-2013 (do 31 sierpnia) na terenie Gminy nie funkcjonowały, szkoły publiczne i niepubliczne, które powstały na bazie zlikwidowanych szkół.

[dowód: akta kontroli str. 35]

Stosownie do art. 14a ust. 1 i art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁶ Rada Gminy, w związku z likwidacją szkół, podjęła w dniu 11 sierpnia 2011 r. uchwałę Nr VI/61/2011 w sprawie ustalenia planu sieci i granic obwodów publicznych szkół podstawowych, gimnazjów oraz ustalenia sieci prowadzonych przez Gminę publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. W uchwale uwzględniono obwody szkół przewidzianych do likwidacji z dniem 31 sierpnia 2011 r.¹⁷

[dowód: akta kontroli str. 81-83]

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.2. Zmiana warunków lokalowych nauczania uczniów po likwidacji szkoły.

Opis stanu
faktycznego

Porównanie warunków lokalowych zapewnionych uczniom w PSzP z KS w Wieniawie, tj. w szkole która przejęła największą liczbę uczniów ze zlikwidowanych szkół w Pogroszynie i Komorowie, z warunkami oferowanymi przez zlikwidowane szkoły wykazało, że:

- szkoła przejmująca, w przeciwieństwie do szkół zlikwidowanych, posiadała halę sportową i salę gimnastyczną wraz z węzłami sanitarnymi, salę do gimnastyki korekcyjnej i siłownię,
- PSzP w Pogroszynie nie dysponowała pomieszczeniem świetlicowym, a świetlica w PSzP w Komorowie była znacznie mniejsza od świetlicy w PSzP z KS w Wieniawie,
- szkoła przejmująca uczniów, w przeciwieństwie do szkół zlikwidowanych, zapewniała wymaganą organizację przestrzeni szkolnej dla uczniów klas I-III,
- szkoła przejmująca, w przeciwieństwie do szkoły w Komorowie, posiadała sale lekcyjne przeznaczone tylko dla wychowanków oddziałów przedszkolnych (w PSzP w Pogroszynie oddział przedszkolny w roku szkolnym 2010/2011 nie funkcjonował),
- zwiększyła się liczebność księgozbioru i czas pracy biblioteki,

[dowód: akta kontroli str. 191-200, 219-239]

¹⁶ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.; dalej także *ustawa o systemie oświaty*.

¹⁷ Obwody zlikwidowanych szkół w Komorowie i Pogroszynie przejęła PSzP z KS w Wieniawie.

Analiza danych z gminnej bazy Systemu Informacji Oświatowej¹⁸ za rok szkolny 2012/2013, w zakresie dotyczącym ZSO w Wieniawie (w skład, którego wchodziła PSzP z KS w Wieniawie) wykazała, że w tabeli BM1 – nieruchomości gruntowe nie wykazano placu zabaw o powierzchni 1400 m², który został oddany do użytku w 2008 r. W trakcie kontroli NIK, Urząd wprowadził do SIO korektę tego zapisu.

[dowód: akta kontroli str. 191-194, 205-210, 242]

Z wyjaśnień dyrektora ZSO w Wieniawie wynika, że powodem nie umieszczenia tej informacji była błędna interpretacja przepisu przez pracownika wprowadzającego dane do SIO, który uznał, że wpisowi podlegają tylko place zabaw zorganizowane w ramach programu „Radosna Szkoła”.

[dowód: akta kontroli str. 243]

W celu wyeliminowania różnic w programach nauczania stosowanych w szkołach zlikwidowanych i szkole przejmującej uczniów oraz w celu ułatwienia integracji uczniów dyrektor ZSO w Wieniawie podjął między innymi następujące działania¹⁹:

- w związku z tym, że część nauczycieli ze zlikwidowanych szkół została zatrudnionych w szkole przejmującej, w sierpniu 2011 r. zorganizowano spotkania zespołów przedmiotowych, podczas których skorelowane zostały treści nauczania,
- wychowawcami w klasach utworzonych w całości z uczniów szkół zlikwidowanych zostali nauczyciele, którzy przeszli z tych szkół,
- w ramach integracji uczniów program wychowawczy i profilaktyczny szkoły przejmującej został zmodyfikowany i dostosowany do nowo przyjętych uczniów.

[dowód: akta kontroli str. 203-204]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3. Zmiana warunków organizacyjnych nauczania uczniów po likwidacji szkoły.

Opis stanu
faktycznego

PSzP z KS w Wieniawie zapewnia lepsze warunki do kształcenia i podnoszenia poziomu edukacji uczniów od zlikwidowanych szkół. Zajęcia w zlikwidowanych szkołach prowadzono w formie łączenia w jeden oddział różnych klas, natomiast w szkole przejmującej nauka jest organizowana oddzielnie dla każdej klasy. Dopiero w nowej szkole uczniowie mieli możliwość korzystania z zajęć świetlicowych. Szersza była również oferta szkoły w zakresie zróżnicowanych formach zajęć pozalekcyjnych. Szkoła przejmująca uczniów zapewniała porównywalne warunki do kontynuacji nauki języków obcych. Pogorszeniu natomiast uległy warunki do prowadzenia zajęć komputerowych.

[dowód: akta kontroli str. 244-247, 248-255]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej
działalności

W szkole przejmującej, w przeciwieństwie do szkół zlikwidowanych, nie zapewniono możliwości jednoosobowej pracy ucznia na komputerze. Według arkusza organizacyjnego podział na grupy był zastosowany w dwóch oddziałach klasy IV, natomiast w klasach V-VI zajęcia z informatyki odbywały się dla całych grup.

[dowód: akta kontroli str. 244-245]

¹⁸ Dalej także „SIO”

¹⁹ Według wyjaśnień Wójta z dnia 15 października 2013 r. oraz informacji dyrektora ZSO w Wieniawie z dnia 27 listopada 2013 r.

Opis stanu faktycznego

1.4. Zmiana nauczycieli dla uczniów zlikwidowanych szkół.

Poziom kwalifikacji nauczycieli w szkole przejmującej uczniów, wyrażony stopniami awansu zawodowego, był wyższy od poziomu kwalifikacji nauczycieli szkół zlikwidowanych. Nauczyciele mianowani i dyplomowani ze zlikwidowanych szkół stanowili (w ostatnim roku funkcjonowania tych szkół) 72,0% ogółu nauczycieli, a w szkole przejmującej – 88,4% wszystkich nauczycieli.

W zlikwidowanej PSzP w Komorowie uczyło 15 nauczycieli na 9,38 etatu, w tym trzech dyplomowanych, ośmiu mianowanych, dwóch kontraktowych i dwóch stażystów, a w PSzP w Pogroszynie – 10 nauczycieli na 7,72 etatach, w tym czterech dyplomowanych, trzech mianowanych i trzech kontraktowych.

W PSzP z KS w Wieniawie pracowało 43 nauczycieli na 24,89 etatach, w tym 22 dyplomowanych, 16 mianowanych i pięciu kontraktowych.

[dowód: akta kontroli str. 256-259]

Spośród 25 nauczycieli zatrudnionych w roku szkolnym poprzedzającym likwidację szkół podstawowych w Komorowie i Pogroszynie, sześciu podjęło pracę w szkole przejmującej uczniów, jeden w innej placówce na terenie Gminy, dziewięciu wygasły umowy o pracę (w tym dwie osoby były jednocześnie zatrudnione w szkole zlikwidowanej i przejmującej), z sześcioma osobami rozwiązano stosunek pracy na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela²⁰, a trzech nauczycieli, którzy przed likwidacją szkół w Komorowie i Pogroszynie byli również zatrudnieni w ZSO w Wieniawie, kontynuowało pracę w tej szkole.

[dowód: akta kontroli str. 261-263, 451]

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

2. Organizacja dowożenia uczniów do szkół na terenie Gminy.

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z art.17 ust. 3 ustawy o systemie oświaty, Gmina zapewniła uprawnionej młodzieży szkolnej, w tym uczniom obwodów zlikwidowanych szkół podstawowych w Komorowie i Pogroszynie, dowożenie (i odwożenie) do zespołu szkół i przedszkola poprzez zlecenie tego zadania podmiotowi wyłonionemu w drodze przetargu nieograniczonego²¹. Przewoźnik zapewniał opiekę w trakcie dowozu i odwozu uczniów²². Dla opiekunów została opracowana Instrukcja bezpieczeństwa przewozu dzieci.

[dowód: akta kontroli str. 270-290]

W ostatnim roku szkolnym funkcjonowania zlikwidowanych szkół (2010/2011), dla 33 uczniów²³ droga do szkoły przekraczała odległości określone w art. 14a ust. 2 i art. 17 ust. 2 ustawy o systemie oświaty. Wszyscy korzystali z dowożenia organizowanego przez Gminę.

W roku szkolnym 2011/2012 z dowożenia do szkoły skorzystało łącznie 73 uczniów z obwodów zlikwidowanych szkół podstawowych w Komorowie i Pogroszynie. Dla wszystkich tych uczniów droga do szkoły przekraczała odległości, o których mowa wyżej i wynosiła:

- dla uczniów z obwodu PSzP w Komorowie – od ok. 4 do 24 km
- dla uczniów z obwodu PSzP w Pogroszynie – od ok. 5 do 6 km.

Zgodnie z rozkładami jazdy uczniowie z obwodu zlikwidowanej szkoły w Komorowie wyjeżdżają do szkoły w Wieniawie o godz. 7:00 lub 7:15, natomiast uczniowie z obwodu zlikwidowanej szkoły w Pogroszynie o godz. 6:50 lub 7:15.

²⁰ Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.

²¹ Umowa Nr 9/2012 z dnia 31 sierpnia 2012 r. zawarta z Firmą Produkcyjno-Handlowo-Usługową „WITEX” z Wieniawy

²² Opiekę w trakcie dowozu dzieci do szkoły zapewniały cztery osoby

²³ W tym czterech wychowanków oddziału przedszkolnego

Czas przejazdu z miejsca zamieszkania do szkoły uczniów obwodów byłych szkół w Komorowie i Pogroszynie wynosił od 25 do 35 minut.

[dowód: akta kontroli str. 264-268]

Likwidacja szkół w Komorowie i Pogroszynie nie wpłynęła na organizację dowożenia uczniów z obwodów tych szkół do szkoły przejmującej²⁴.

W roku szkolnym 2011/2012 wydatki Gminy na dowożenie uczniów wyniosły 318 116 zł i były o 14,4 % wyższe od wydatków poniesionych na ten cel w roku szkolnym 2010/2011 (278 190 zł).

[dowód: akta kontroli str. 298, 302-303]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

3. Finansowanie zadań oświatowych Gminy.

3.1. Zagospodarowanie przez Gminę mienia zlikwidowanych szkół.

Opis stanu
faktycznego

Gmina nabyła nieodpłatnie od Skarbu Państwa z dniem 1 stycznia 1996 r. na własność nieruchomości o pow. 1,61 ha położoną w Komorowie²⁵ oraz nieruchomości o pow. 0,19 ha i 0,77 ha położone w Pogroszynie²⁶.

[dowód: akta kontroli str. 313-314, 319-322]

Wartość księgowa budynku zlikwidowanej PSzP w Pogroszynie wynosi 412 500,33 zł²⁷, a wartość gruntów – 2 000 zł.

W dniu 13 czerwca 2011 r. Gmina zawarła z osobą fizyczną umowę dzierżawy budynku szkoły podstawowej w Pogroszynie wraz z przyległą działką z przeznaczeniem na prowadzenie działalności oświatowej, wychowawczej i opiekuńczej. W budynku tym zlokalizowany został Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii i Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy.

[dowód: akta kontroli str. 231-239, 307-308, 329-332]

Wyposażenie ruchome, w tym pomoce dydaktyczne o wartości 14 721,60 zł, sprzęt komputerowy i audio-wizualny o wartości 53 908,60 zł oraz księgozbiór o wartości 1 975,72 zł, przekazano do ZSO w Wieniawie. Pomoce dydaktyczne wraz z wyposażeniem o wartości 10 880,81 zł zostały zlikwidowane (odpisane w ewidencji księgowej jako zużyte).

[dowód: akta kontroli str. 307-308, 326]

W okresie od 1 września 2011 r. do 31 sierpnia 2012 r. na utrzymanie nieruchomości po PSzP w Pogroszynie Urząd wydatkował 467,67 zł (energia elektryczna).

[dowód: akta kontroli str. 349-351, 452]

Wartość księgowa budynku zlikwidowanej PSzP w Komorowie wynosi 163 308,14 zł²⁸, a wartość gruntów – 10 000 zł.

Od dnia likwidacji szkoły, jej budynek nie został zagospodarowany. W dniu 28 sierpnia 2013 r. do Urzędu wpłynęła oferta na zakup ww. budynku z przeznaczeniem na ośrodek opieki dla osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych. Do dnia zakończenia kontroli NIK oferta ta nie została rozpatrzona.

[dowód: akta kontroli str. 307-308, 323-324, 333]

²⁴ Uczniowie z miejscowości wchodzących w skład obwodu PSzP w Komorowie i PSzP w Pogroszynie są dowożeni do ZSO w Wieniawie w skład, którego wchodzi PSzP w Wieniawie oraz PG w Wieniawie. Miejscowości wchodzące w skład obwodu szkolnego zlikwidowanych szkół znajdowały się i są do nadal w obwodzie PG w Wieniawie i do tych miejscowości już w czasie funkcjonowania szkół w Komorowie i Pogroszynie dojeżdżały autobusy po uczniach dojeżdżających do Gimnazjum. Dlatego też ustalone trasy dowozu uczniów nie uległy zmianie.

²⁵ Decyzja Wojewody Mazowieckiego GGN-R-77231/83/01 J.W. z dnia 7 listopada 2001 r.

²⁶ Decyzje Wojewody Mazowieckiego WRR-R-77231-104/02 J.W. i WRR-R-77231-105/02 J.W. z 21 października 2002 r.

²⁷ W tym umorzenie 334 173,44 zł

²⁸ W tym umorzenie 157 313,51 zł

Sprzęt i wyposażenie, w tym pomoce dydaktyczne o wartości 26 848,19 zł, sprzęt komputerowy o wartości 6 754,30 zł oraz księgozbiór o wartości 4 043,10 zł, przekazano do ZSO w Wieniawie. Pozostałe pomoce dydaktyczne o wartości 8 665,14 zł i sprzęt komputerowy o wartości 13 508,64 zł zostały zlikwidowane (odpisane w ewidencji księgowej jako zużyte).

[dowód: akta kontroli str. 307-308, 327-328]

W okresie od 1 września 2011 r. do 31 sierpnia 2012 r. Urząd, na utrzymanie nieruchomości po zlikwidowanej szkole w Komorowie, wydatkował 1 543,95 zł (energia elektryczna).

[dowód: akta kontroli str. 349-351, 452]

3.2. Wpływ likwidacji szkół na zmiany w zatrudnieniu pracowników do realizacji zadań oświatowych.

Opis stanu faktycznego

W roku szkolnym, w którym nastąpiła likwidacja jednostek oświatowych zatrudnienie w szkołach podstawowych w Komorowie i Pogroszynie wynosiło łącznie 27 osób (wszyscy byli zatrudnieni na umowę o pracę), w tym: 25 nauczycieli (razem z dwoma dyrektorami szkół), oraz dwóch pracowników obsługi. Oprócz siedmiu nauczycieli i dwóch pracowników obsługi, których przeniesiono do pracy w innej jednostce oświatowej na terenie Gminy, z sześcioma rozwiązano stosunek pracy na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy Karta Nauczyciela i wypłacono odprawy, dziewięciu pracownikom wygasły umowy zawarte na czas określony (dwie osoby były jednocześnie zatrudnione w szkole zlikwidowanej i przejmującej)²⁹, a trzech nauczycieli, którzy przed likwidacją szkół w Komorowie i Pogroszynie byli również zatrudnieni w ZSO w Wieniawie, kontynuowało pracę w tej szkole.

Na odprawy dla zwalnianych pracowników Gmina wydatkowała łącznie 65 843,32 zł. Likwidacja szkół w Komorowie i Pogroszynie nie spowodowała konieczności przejęcia przez inne gminne jednostki organizacyjne ich zadań w zakresie obsługi administracyjno-ekonomicznej.

[dowód: akta kontroli str. 261-263, 336-337, 340-341]

W roku szkolnym 2011/2012, po likwidacji PSzP w Komorowie i PSzP w Pogroszynie, zatrudnienie nauczycieli w szkołach i przedszkolach prowadzonych przez Gminę uległo zmniejszeniu o 12,8% (z 80,03 etatów do 69,8 etatów).

W związku z likwidacją tych jednostek nastąpiło zmniejszenie o dwa etaty stanowisk kierowniczych.

Ze względu na zwiększenie się liczby uczniów w PSzP z KS w Wieniawie (o 86) w roku szkolnym 2011/2012 zwiększono liczbę oddziałów o 3 (klasa III, V i VI).

[dowód: akta kontroli str. 84-95, 340-341]

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.3. Wpływ likwidacji szkoły na zmiany w wydatkach na finansowanie zadań oświatowych Gminy.

Opis stanu faktycznego

Wydatki ponoszone z budżetu Gminy na realizację zadań oświatowych i wpływy uzyskane z budżetu państwa na finansowanie bieżących zadań oświatowych przedstawia poniższe zestawienie.

²⁹ Osoby te kontynuowały pracę w ZSO w Wieniawie.

[tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie		Plan ^{d)}
		2011 r.	2012 r.	2013 r.
1.	Wydatki oświatowe ogółem (działy: 801 i 854) ^{a)} , w tym:	7 631	7 083	7 017
1.1.	– wydatki bieżące	7 103	6 531	6 998
1.2.	– wydatki majątkowe	528	552	19
1.3.	– wydatki bieżące na zadania subwencjonowane ^{b)}	6 161	5 472	5 772
2.	Wpływy z budżetu państwa na finansowanie wydatków na zadania szkolne i pozaszkolne, w tym:	4 581	4 619	4 457
2.1.	– część oświatowa subwencji ogólnej ^{c)}	4 323	4 528	4 365
2.2.	– dotacje bieżące na zadania subwencjonowane ^{b)}	258	91	92
3.	Relacja: poz. 2./poz. 1.3. [%]	74,35%	84,41%	77,22%
4.	Relacja: poz. 2.1./poz. 1.3. [%]	70,17%	82,75%	75,62%

a) Wydatki wykazane w sprawozdaniu Rb-28S w działach 801 *Oświata i wychowanie* i 854 *Edukacyjna opieka wychowawcza*.

b) Wydatki w działach 801 i 854, z wyłączeniem rozdziałów: 80103 *Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych*, 80104 *Przedszkola*, 80106 *Inne formy wychowania przedszkolnego*, 80113 *Dowożenie uczniów do szkół*. oraz rozdziału 80148 *Stołówki szkolne i przedszkolne*.

c) Łącznie ze środkami uzyskanymi z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej.

d) Plan wydatków i dochodów gminy wg stanu za ostatni zamknięty miesiąc sprawozdawczy 2013 r.

W latach następujących po roku likwidacji szkół nastąpiło zmniejszenie wydatków bieżących z budżetu Gminy na finansowanie zadań objętych subwencjonowaniem. W 2012 r. wydatki te zmniejszyły się w stosunku do 2011 r. o 689,0 tys. zł (11,2%), tj. z kwoty 6 161,0 tys. zł do 5 472,0 tys. zł, a na 2013 r. zaplanowano wydatki w wysokości 5 772,0 tys. zł, tj. o 5,5% wyższe od ich wykonania w 2012 r.

W 2012 r. środki z budżetu państwa na zadania oświatowe (część oświatowa subwencji ogólnej oraz dotacje bieżące) wzrosły w stosunku do 2011 r. o 38,0 tys. zł (0,1%), tj. z 4 581,0 tys. zł do 4 619,0 tys. zł, a na 2013 r. zaplanowano środki z budżetu państwa w wysokości 4 457,0 tys. zł, tj. o 3,5% niższe od ich wykonania w 2012 r.

Dofinansowanie zadań oświatowych ze środków własnych Gminy w 2011 r. wyniosło 3 050,0 tys. zł, a w 2012 r. – 2 464,0 tys. zł.

[dowód: akta kontroli str. 347]

Głównymi przesłankami uzasadniającymi likwidację szkół były wysokie koszty jednostkowe kształcenia uczniów w tych szkołach oraz pogarszająca się sytuacja demograficzna:

- w roku szkolnym poprzedzającym likwidację szkół roczne wydatki bieżące na jednego ucznia wyniosły w PSzP w Komorowie – 12 619,90 zł, a w PSzP w Pogroszynie – 20 640,90 zł i były wyższe od wydatków na jednego ucznia w PSzP z KS w Wieniawie odpowiednio o 5 238,47 zł i 13 259,47 zł,
- w roku szkolnym 2010/2011 do likwidowanych szkół uczęszczało odpowiednio 45 i 31 uczniów³⁰, a prognoza demograficzna nie sugerowała zwiększenia ich liczby do roku 2015³¹.

³⁰ Dotyczy klas I-VI

³¹ Według prognozy obejmującej lata szkolne 2007/2008 – 2014/2015 liczba uczniów w PSzP w Komorowie wyniosłaby 41 uczniów, a w PSzP w Pogroszynie – 31 uczniów

Wydatki bieżące na funkcjonowanie PSzP w Komorowie w roku szkolnym 2010/2011 wyniosły 643 619,31 zł, a w PSzP w Pogroszynie – 639 867,93 zł. Natomiast wydatki bieżące poniesione na funkcjonowanie PSzP z KS w Wieniawie w latach szkolnych 2010/2011 i 2011/2012 wyniosły odpowiednio: 1 867 501,66 zł i 2 256 365,03 zł.

W roku szkolnym 2011/2012 nastąpił wzrost wydatków bieżących w PSzP z KS w Wieniawie w stosunku do roku szkolnego 2010/2011 o 388 863,37 zł (20,8%).

[dowód: akta kontroli str. 349-351]

Likwidując w 2011 r. szkoły podstawowe Gmina uzyskała oszczędności w łącznej wysokości 1 291 501,24 zł, w tym 1 283 487,24 zł w związku ze zmniejszeniem wydatków w roku szkolnym 2011/2012 następującym po likwidacji szkół podstawowych w Komorowie i Pogroszynie oraz kwota 8 014 zł pochodząca z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej, przeznaczona na odprawy dla zwalnianych nauczycieli.

Dodatkowe wydatki poniesione przez Gminę w związku z likwidacją szkół wyniosły 496 644,31 zł, w tym 388 863,37 zł stanowił wzrost wydatków na utrzymanie szkoły przejmującej uczniów, 39 926,00 zł – wzrost wydatków na dowóz uczniów do szkoły, 65 843,32 zł – wydatki poniesione na odprawy dla nauczycieli, a 2 011,62 zł – bieżące utrzymanie nieruchomości po zlikwidowanych szkołach.

Oszacowane korzyści finansowe związane z likwidacją szkół podstawowych w Komorowie i Pogroszynie wyniosły 794 856,93 zł.

[dowód: akta kontroli str. 349-351]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla Pana Wójta Gminy Wieniawa, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK przysługuje Panu Wójtowi prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Warszawa, dnia 9 grudnia 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Wicedyrektor
Marek Adamiak

Kontroler
Grzegorz Odziemkowski
Główny specjalista k.p.

.....
podpis